

[Statsministeren]

spareramme, sagde vi: Lad os så bygge det sådan op, at det bliver lettere for kommunerne at komme igennem med. De beholder selv konjunkturoverskuddet, og det er det, der fører til, at sparekravet ikke længere er så højt, som det var før. Så enkelt er det. Oprindeligt var det 7,5 mia. kr. Nu er sparekravet kun 3,8 mia., og det synes jeg i og for sig Socialdemokratiet skulle anerkende som en væsentlig imødekommelse af socialdemokratiske tanker.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 13:

Forslag til folketingsbeslutning om en forhandlet indkomspolitik til styrkelse af konkurrenceevne og beskæftigelse samt sikring af reallønnen.

Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 31/10 89).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 4-6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 14:

Forslag til folketingsbeslutning om en pensionsreform.

Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 31/10 89).

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 15:

Forslag til folketingsbeslutning om aktiv indsats for uddannelse, forskning, erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik inden for rammerne af en stram offentlig udgiftspolitik.

Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 31/10 89).

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 16:

Forslag til folketingsbeslutning om en skatteomlægning. (Indførelse af bruttoafgift og nedsettelse af person- og selskabsskat m.v.).

Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 31/10 89).

Forslagene sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 10:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvad kan statsministeren oplyse om regeringens konklusion på forhandlingerne efter fremlæggelsen af »Århundredets Plan« og de efterfølgende udspil?«

Af Gert Petersen (SF) m.fl.

*Begrundelse***Gert Petersen (SF):**

Allerede i sin nytårstale bebudede statsministeren, at han ville fremlægge en grandios plan, der på det nærmeste skulle vende op og ned på alting, og som definitivt ville løse de samfundsøkonomiske problemer. Han antydede noget senere, at planen var så revolutionær, det ord brugte han selvsagt ikke, men det var meningen, at det kunne være rimeligt at lægge den ud til folkeafstemning. Så løb vi ganske vist ind i nogle forfatningsretlige problemer, så folkeafstemningen senere blev taget af bordet. Overhovedet må man sige, at det i løbet af foråret lykkedes statsministeren at få skruet forventningerne vældig op eller få skabt megen panik afhængigt af, hvordan man ser på det.

I maj måned blev denne omkalfatrende plan, århundredets plan var der vist nogle, der sagde, lagt frem for den undrende offentlighed. Tanken om folkeafstemning var altså opgivet, men nu skulle Folketinget i arbejde. Ingen skulle forlade gården i utide. Alle skulle være voksne mennesker, og hvad statsministeren ellers kun-

[Gert Petersen]

ne finde på at sige. Dermed mente han mere nøgternt, at nu skulle der forhandles. Det er der så blevet, først om den første, så om den anden, så om den tredje og til sidst – og vistnok meget lidt – om den fjerde plan.

I torsdags meddelte statsministeren så, at scenariet er udsat for måske at blive genoptaget senere. I mellemtiden ville han tale med de borgerlige partier om noget mere prosaisk, nemlig finansloven. Således forvandlede altså en løve til et lam. Den store, omkalfatrende plan er indtil videre lagt i arkivet. Et halvt års forhandlinger førte ikke til andet – set fra min udkigspost – end total signalforvirring fra de tre regeringspartier inklusive deres fire, fem eller seks fløje. Det må statsministeren da have draget nogle konklusioner af, og dem glæder jeg mig til at høre lidt om.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg synes ikke, jeg på nogen måde fejlvurderer dagens begivenheder, når jeg siger, at det vist er naturligt, at jeg nu nøjes med på regeringens vegne at henvise til den debat, vi har ført igennem mange timer, og jeg refererer til de adskillige indlæg, jeg allerede har holdt. Der foreligger fortsat en forhandlingssituation om finansloven og om de store planer om reformering af dansk samfundsøkonomi. Det skal vi arbejde videre med i den kommende tid. Om det lykkes eller ej, ved jeg ikke. Jeg ved bare, at jeg håber på det.

Forhandling

Gert Petersen (SF):

Jeg vil godt takke statsministeren for hans meget overskuelige svar. Hvis jeg selv skulle uddrage en konklusion af det, kommer jeg til det resultat, at statsministeren finder, at han har været igennem en serie af interessante oplevelser, og det er så det tætteste, statsministeren kan komme til en konklusion af det, der er sket.

Jeg vil godt føje nogle bemærkninger til: 7 års borgerligt styre er endt i dyb krise. Ganske vist har alle 7 år været kriseprægede, og hver gang har skiftende regeringer under samme statsminister og med De Radikales støtte, hvad enten de var i regering eller ej, med usvigelig sikkerhed tacklet vanskelighederne sådan, at der kom yderligere vanskeligheder ud af det.

Det rækker lige fra afskaffelsen af den automatiske dyrtidsregulering – det var noget af det første, der skete, og det anså man jo dengang for at være den helt store mirakelkur – til den i og for sig rigtige renteafgiftsreform, som så til gengæld blev så håbløst administrativt forkludret ved skatteministerens ihærdige indsats, at det bedste egentlig ville være at suspendere den, mens der bringes orden i tingene.

Det undrer ikke SF, at arbejdsløsheden er lige så katastrofalt høj nu, som den var for 7 år siden, eller at udlandsgælden er blevet fordoblet i disse 7 år. Det undrer os heller ikke, at vilkårene for de dårligst stillede er blevet forringede, og at kredsen af dårligt stillede er blevet meget større. Det er efter vores opfattelse naturlige følger af den politik, der er ført, og som bunder i en dybt borgerlig filosofi.

Men denne gang er den politiske krise dybere end tidligere, for efter alt at dømme er regeringen nu også ramt af handlingslammelse. Den udsender krydsende signaler, som skyldes indre splid. Den løber desperat fra – ja, jeg kan jo ikke sige fra Herodes til Pilatus – men så fra hr. Svend Auken til fru Pia Kjærsgaard.

Mest undren vækker egentlig De Radikales adfærd. De gik ind i regeringen for at hindre en højredrejning med Fremskridtspartiet. Det sagde de faktisk dengang, og nu satser den selv samme regering med alt for mange radikale ministre i sin midte på et forlig med Fremskridtspartiet. Om det lykkes, ved jeg ikke, men at forsøget overhovedet gøres er beskæmmende for De Radikale og burde give dem anledning til nogen selvransagelse. Dette er ment som en venlig opfordring.

Hvorom alting er, er den borgerlige politik ikke alene fattig på resultater, men dens egen udsigtsløshed har ført den ud i lammelse.

Derfor skjuler vi i SF ikke, at det er vores håb, at denne borgerlige politik snart vil blive afløst af en alternativ politik.

Jeg vil godt sige nogle ord om hovedelementerne i en sådan alternativ politik, som SF ser den, og dermed også antyde, hvorfor det var utænkeligt, at Socialistisk Folkeparti og denne regering skulle kunne enes om store linjer i politikken.

For det første: Vi ønsker en rød/grøn skatte-reform. Vi siger ligeud – og læg mærke til det: En generel skattenedsættelse vil være uansvarlig politik, men der må ske en omlægning af

[Gert Petersen]

skattebyrden. Lad mig her pege på lavere trækprocenter for små og lavere mellemindkomster, en lavere moms på madvarer og en omlægning af afgiftssystemet, så det fremmer en grøn miljø- og ressourcepolitik. Vi ønsker en målrettet indsats for beskæftigelse, uddannelse og samfundsøkonomi. Det betyder bl.a. kommunal produktion, det betyder støtte til iværksættere, og det betyder offentlige udviklingskontrakter med erhvervslivet, især på miljørigtige områder, indførelse af betalt frihed til uddannelse og en bred vifte af nye uddannelses tilbud, styrkelse af den kollektive trafik og en kraftig forøgelse af det sociale boligbyggeri.

Vi ønsker, at miljøpolitikken indrettes sådan, at den styrer udviklingen i erhvervssektoren og transporten. Vi skal forebygge skader på naturen og sætte alt ind på at sikre et sundt arbejdsmiljø. Vi vil have bindende, men fleksible handlingsplaner for produktionsudviklingen, sådan at investeringer og forbrug styres ud fra grønne principper.

Vi ønsker en pensionsreform, hvorved folkepensionen bevares og forbedres for de mest udsatte grupper, samtidig med at den suppleres med en generel arbejdsmarkedspension, baseret på solidariske principper. Dennes midler må forvaltes demokratisk og økologisk forsvarligt, og vi skjuler ikke, at disse midler skal spille en rolle i demokratisering af erhvervslivet og styrkelse af samfundsøkonomien.

Vi ønsker, at der tages de første skridt i retning af fuld medbestemmelse for lønmodtagerne i den offentlige og private sektor. I første omgang i spørgsmål vedrørende arbejdsmiljø og indførelse af ny teknologi.

Vi ønsker, at der i den offentlige sektor og på frivillig basis udvikles former for demokratisk selvforvaltning. Socialistisk Folkeparti er indstillet på, at såfremt disse principper tilgodeses og man samtidig sørger for en streng priskontrol og etablering af et lavtlønsværn, skal det tilstræbes, at de samlede produktionsomkostninger holdes på et niveau, der er samfundsøkonomisk forsvarligt herhjemme såvel som i forhold til udlandet.

Men det duer kun, hvis aftaler herom er baseret på frivillighed, og hvis den store del af befolkningen er sikker på, at principperne om social trykthed og retfærdighed bliver respekteret fuldt ud.

Endelig – for nu at tage det hele med – ønsker vi en selvstændig og aktiv fredspolitik, baseret på selvstændige tiltag og initiativer i internationale organer til fremme af nedrustning, afspænding og miljøsikring.

Over for EF vender vi os kategorisk imod planerne om en politisk union og en valutunion, mens vi arbejder for høje minimumsregler på miljø- og andre områder såvel som sikring af Danmarks ret til at gå videre end de andre lande.

Det er helt utænkeligt, at et borgerligt styre kan eller vil gennemføre en politik, der bare imødekommer en brøkdel af disse krav eller opfylder de stillede forudsætninger. Denne alternative politik, som jeg her har skitseret, er Socialistisk Folkepartis oplæg til forhandlinger om en fællesnævner i et andet flertal, dvs. med Socialdemokratiet, og i en anden regeringskonstellation, dvs. en konstellation mellem SF og Socialdemokratiet.

Vi håber, at der snart bliver skabt forudsætninger igennem et folketingsvalg til at se et sådant andet flertal og få ført sådanne forhandlinger om en alternativ politik.

Af to indlysende grunde foreslår vi ikke den siddende regering at forhandle med os om dette alternativ, dels fordi det i et og alt er en fornægtelse af den politik, regeringen står for, og dels – og det er den konklusion, vi må drage efter de 7 år, især efter det sidste halve år eller det sidste år – fordi denne regering har bevist, at uanset hvad den gør, evner den ikke at løse dette lands økonomiske problemer.

Hvis den dagsorden, jeg nu stiller for at fastslå den sidst nævnte uomtvistelige kendsgerning, bliver stemt ned, er det udtryk for enten hykleri eller partidisciplinens styrke eller begge dele, da jeg ved, at mange i denne sal, også uden for vores parti og uden for Socialdemokratiet, i deres stille sind erkender, at sådan forholder det sig.

På SF's vegne skal jeg derfor foreslå, at Tinget udtrykker en banal sandhed ved at vedtage følgende:

Forslag om motiveret dagsordenen.

»Idet Folketinget efter de seneste måneders forhandlinger konstaterer, at KVR-regeringen ikke evner at få løst Danmarks økonomiske problemer, går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

[Gert Petersen]

(Dagsordensforslag nr. D 6).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Selv om vel ikke så mange kan være i tvivl, synes jeg, at det for al god ordens skyld er rigtigst af mig som statsminister at tilkendegive, at den dagsorden, som nu er stillet af hr. Gert Petersen, kan regeringen ikke modtage.

Lykketoft (S):

Jeg havde sådan håbet, statsministeren ville holde os i spænding et øjeblik endnu, men lad mig sige, at efter det forløb, vi har været igennem, har vi egentlig ikke nogen anledning til ikke at stemme for Socialistisk Folkepartis dagsorden. Jeg tror da godt, at man kunne bygge samarbejdsmuligheder på meget af det, fru Connie Hedegaard sagde, og på meget af det, fru Marianne Jelved sagde under en tidligere debat i dag, men vi må nok konstatere, at netop – som det også fremgår af SF's dagsorden – de tre partier tilsammen tilsyneladende ikke magter at formidle et samarbejde.

Jeg vil også godt føje til, at vi har talt med vore venner i SF tidligere om en forespørgselsdebat i dag, og vi har ikke tilrådet den, for vi har egentlig ikke kunnet se, at en forespørgselsdebat hverken kunne bringe nye forhandlinger i gang eller et ønskværdigt regeringsskifte nærmere.

Vi har i dagens løb haft en debat om en lang række emner. Ikke mindst den kommunale økonomi har naturligvis spillet en stor rolle i dagens debat. Vi tror, regeringen gør en meget alvorlig fejltagelse ved at stille så store krav om nedskæringer i kommunerne. Selv med den udlægning, statsministeren kom med senest, betyder regeringens krav, at mindst 20.000 hel- og deltidsjob i amtskommuner og kommuner skal forsvinde i de kommende 4 år. Det kan ikke undgå at få meget alvorlige konsekvenser for serviceniveauet, og det bygger nok dybest set på den fejltagelse, at man ikke kan stille de samme produktivitetskrav, som man i de foregående år har prøvet at håndhæve over for en statslig forvaltning, hvor man kan indføre edb og meget andet teknik, over for kommunale uddannelses-, sundheds- og omsorgsområder.

Derfor vil jeg på Socialdemokratiets vegne fremsætte et andet forslag til motiveret dagsorden. Det lyder som følger:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget udtrykker sit ønske om et fortsat arbejde for fornyelse og effektivisering af den offentlige sektor – gennem øget decentralisering, større brugerindflydelse og bedre samarbejde med de ansatte – opfordrer Tinget samtidig regeringen til at søge en forhandlingsløsning med de kommunale organisationer, så man undgår de bebudede nedskæringer i service og beskæftigelse i kommuner og amtskommuner i årene 1991–1994.

Efter oplysninger fra kommunerne vil disse nedskæringer betyde i tusindvis af flere arbejdsløse, længere køer på hospitalerne, brugerbetaling på det sociale område og sundhedsområdet samt højere daginstitutionstakster og forringet hjemmehjælp for de ældre.

Tinget går herefter over til næste punkt på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 7).

Formanden:

Der er fremsat yderligere et forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i de videre forhandlinger.

Statsministeren (Poul Schlüter):

I effektivitetens navn vil jeg nøjes med at henvise til mine bemærkninger i anledning af den forrige dagsorden. Regeringen mener i det hele taget ikke, at vi løser nogen som helst problemer ordentligt ved at gennemføre dagsordenskrige under en debat som denne.

Så altså: Heller ikke den dagsorden, hr. Lykketoft netop har foreslået, kan regeringen modtage.

Lilli Gyldenkilde (SF):

KVR-regeringens dannelse var en fejltagelse fra starten. Det har SF ment helt tiden, og det har vi aldrig lagt skjul på, og tiden derefter har jo også bekræftet det.

Det er også det, vi kan uddrage af den debat, vi har haft i dag, og det er ikke mindst det, vi kan se af den forvirret, med hvilken forskellige balloner er sendt til vejrs både fra medlemmer af regeringen og fra medlemmer af rege-

[LIII Gyldenklæde]

ringspartierne i den tid, der er gået fra regeringsdannelsen og indtil nu.

Statsministeren har mildest talt ikke bidraget til klarheden. Så var der 10 pct.s lønedsættelse, så var der massive skattnedsættelser, så var der alligevel ikke nedsættelse af lønnen, og så var der ingen skattnedsættelser, der var kun tale om omlægninger, for der kunne reelt ikke blive tale om skattnedsættelse, før betalingsbalancen var i orden.

Sådan er det gået frem og tilbage det sidste års tid. Så forvirret har billedet af regeringen vist sig at være, at den tidligere finansminister, Palle Simonsen, valgte at gå, da det slet ikke kunne blive til noget med forhandlinger med andre partier. Hvad gik han til? Jo, han gik til at være bestyrer af en, ja, man kan vel sige den største pensionsfond, vi overhovedet har her i landet. Ak ja, sådan ser tingene ud.

Alle aviser og medier har den seneste tid været fyldt med ord om politikerlede. Jeg ved godt, hvem det er, man skal beskyldes for, at vi har fået denne politikerledediskussion. Og det, vi har oplevet i dag, er en regering, der med næb og kløer har forsøgt at fortælle, at det, der er foregået, er oppositionens skyld.

Jeg mener, at den forvirring, der har været, lige siden denne regering blev dannet, med al ønskelig klarhed viser, hvem det er, der skaber politikerleden. Det har ikke generet statsministeren det mindste i dag at bruge Fremskridtspartiet som gulvmatte. Og det har heller ikke generet statsministeren det mindste at komme med undskyldninger og forklaringer om, at der ikke er noget ultimativt, samtidig med at vi her får at vide, at man er parat til at smide Fremskridtspartiet ud af forhandlingerne, hvis bare Socialdemokratiet vil stemme for en finanslov, som alle i øvrigt ved er en umulighed.

Jeg synes ærlig talt ikke, det er klædeligt. Det er ikke klædeligt at bringe sarkasmen så langt ud i en debat, som i alt fald en del tager alvorligt – for det er jo alvorlige problemer, vi står med.

Jeg kan ikke lade være med at tænke på, om kommunalpolitikere egentlig er klar over, hvad det er for planer, som er lagt frem, efter at de afgav deres udtalelser. De selv samme borgmestre, der nu taler om forlig næsten for enhver pris, har i de sidste fire år skældt ud på regeringen over, at der herindefra er blevet lagt for stramme økonomiske rammer for dem, uanset

hvilket parti de borgmestre er kommet fra, om det har været Venstre, De Radikale – jeg kan ikke huske, om de har nogen – men i hvert fald Venstre har jo mange, og Socialdemokratiet har en del, og det har de kunnet blive enige om. Alligevel står de nu over for et krav, som de ikke kender, for de har ikke været med til forhandlingerne – selv folketingsmedlemmerne har kun i hovedpunkter vidst, hvad det har drejet sig om, og det er simpelt hen for galt og en falliterklæring for det, der foregår i øjeblikket med denne regering.

Det giver politikerlede, og jeg har fuld forståelse for den. Efter min mening er det, fagbevægelsen har tilbudt denne regering – og jeg vil sige næsten i for høj grad ved indgåelse af de sidst indgåede overenskomster, hvor der jo for manges vedkommende var tale om reallønssald – en betydelig grad af samfundssind, hvorved man simpelt hen har accepteret at vise det, som snart sagt alle partier har bedt om igennem lang tid. Fagbevægelsen har vist samfundssind – næsten for meget – og hvad fik de så? Ja, de fik i hvert fald stillet i udsigt allerede ved de sidste forhandlinger, at man nu skulle begynde at tale om pensionsreform. Men hvad fik de? Blålys!

Alligevel regnede de med ved også nu at vise samfundssind, at der i hvert fald ville komme nogle flere arbejdsløse i arbejde. Hvad fik de? De fik blålys, gjorde de. De får nu et løfte om, at hvis de bare vil vise samfundssind også næste gang og opfylde kravet om en indkomstpøolitik, så skal de nok få mulighed for at få pension og for at få flere arbejdsløse i arbejde.

Men tiden indtil nu har altså ikke vist, at det er det, de får, tværtimod, for hvad har de fået? De har fået stigende arbejdsløshed, og de har fået fremlagt et af de hårdeste angreb på det arbejdsløshedssystem, vi kender i dag. Og ingen har i øjeblikket overblik over, hvor meget det betyder reelt i nedsættelse af dagpengene, fordi vi ingen reel oversigt har over, hvor mange der vil tegne de tillægssikringer, som det er meningen man skal tegne. Og man ved, at de får en nedgang fra 125.000 kr. til 92.000 kr. om året, hvis de kun vil bruge den grundydelse, de får. Det står i hvert fald fast, for det kan man jo læse i de papirer, vi har fået lagt frem.

Det er jo at snyde fagbevægelsen og dermed lønmodtagerne, så vandet driver af dem, og det giver politikerlede, skal jeg hilse at sige. Og dem, der kan takkes herfor, er altså VKR-regeringen.

[Lilli Gyldenkilde]

Det er bestemt ikke blevet bedre i dag med de diskussioner, man har haft her om, hvad de kommunale besparelser var og ikke var, hvor man fordyber sig i, om et tal betyder det ene eller det andet eller det tredje. Vi sidder med en redegørelse, hvor der står 2 pct., vi sidder med nogle oversigter, hvor der står 0,5 procentpoint, og vi står med en tredje oversigt, som siger noget tredje. Og det skal vi kunne finde ud af herinde! Men hvem i alverden skulle kunne finde ud af det uden for huset? Jeg synes nok, debatten her bar præg af, at det ikke var så ligetil at hitte ud af, hvad der egentlig lå bag de tal. Jeg beder til, at det ikke gentager sig, for det er simpelt hen for galt.

Der er ikke brug for den politik, der er lagt op til fra regeringens side. Der er brug for helhedsløsninger, men det er af en helt anden karakter. Det ved vi alle sammen. Også SF taler for en social helhedsplan, om forhandlet indkomstpolitik, hvor fagbevægelsens medlemmer får lov til at stemme om den del, der bliver lagt op på overenskomstområdet for dem. Vi vil have en ordentlig beskæftigelsesindsats, uddannelse og en nogenlunde sikring af reallønnen for alle, der modtager overførselsindkomster. Vi vil have demokratisering, selvforvaltning og tilrettelæggelse af en bæredygtig udvikling, som hr. Rahbæk Møller så fortrinligt har forklaret i dag – en bæredygtig udvikling, som tager hensyn til ressourcer og miljø.

Kan man forvente, at man kan få en sådan politik gennemført med den siddende regering? Nej! Det kan man ikke, og derfor lægger SF ikke skjul på, at skal der gennemføres en politik, som vi kan deltage i, skal der et valg til, hvor vælgerne må vise, hvilken udvikling de vil have.

Hr. Arne Melchior var inde på, om denne debat overhovedet har ført til noget. Dertil vil jeg sige: Ja, det har den, for jeg synes, der er kommet syn for sagn – om jeg så må sige – på en række områder, hvor offentligheden ikke har været ordentligt orienteret om, hvad det egentlig er, man har siddet og forhandlet om, og hvad konsekvenserne af forslagene vil være. Jeg har heldigvis det syn på journalister, at de bliver bedre og bedre, jo bedre oplyst, de bliver. Så jeg vil håbe, at det, der kommer ud af denne debat, er, at også befolkningen bliver lidt bedre oplyst om, hvad dette her egentlig har handlet om.

Det fører forhåbentlig – for jeg tror ikke, det varer ret længe, før vi får et valg – til et politikskift. Men ingen skal bilde sig ind, at det bliver let, men det kan kun blive bedre end det makværk, vi har set indtil nu.

Til slut skal jeg sige, at SF kan stemme for den af Socialdemokratiet foreslåede dagsorden.

Behnke (FP):

I 7 år har der været bal – ikke i den borgerlige, men derimod i det store selskab af de vestlige, økonomiske lande. Hver gang der har været topmøder i OECD inden for de sidste syv år, har man kunnet glæde sig over, at det går fremad, at der er højkonjunktur, at der er gang i tingene.

Desværre har Danmark været bænkevarmer i samtlige syv år. Desværre har Danmark ikke haft mulighed for i fuld udstrækning at deltage i de opgangstendenser, der er ude i den store verden, og det er faktisk i sig selv uforskammet. Det er uforskammet over for den danske befolkning. Det er uforskammet over for de mange danskere, der i dag har svært ved at klare sig i deres privatøkonomi, at man ikke har formået at få Danmark med i de opgangstendenser, der er ude i den store verden.

Vi har i stedet for konkurreret med svenskerne om at have verdens højeste skattetryk. Vi har konkurreret med ulandene om at have den største udlandsgæld målt pr. indbygger, og vi har her internt i landet kunnet konstatere, at arbejdsløshed altså stadig væk er et meget stort problem.

Derfor er fristelsen til at stemme for SF's dagsorden selvfølgelig stor, men som den forrige taler, fru Lilli Gyldenkilde, klart gjorde opmærksom på, ønsker SF ikke at vælte regeringen med det formål at bringe en bedre politik her i landet. SF ønsker udelukkende at opnå regeringens fald for så at tage et kraftigt skridt mod venstre i retning af en endnu mere socialistisk økonomisk politik, og det har under ingen omstændigheder Fremskridtspartiets interesse.

Det har i stedet Fremskridtspartiets interesse at bringe den nuværende regering ind på rette vej, og det er derfor, vi i denne tid har et forhandlingsforløb mellem Fremskridtspartiet og regeringen – et forhandlingsforløb, som det er vores håb og intention munder ud i, at der bliver vedtaget en finanslov for 1990, der er et

[Behnke]

skridt i den rigtige retning. Altså at der sker det i 1990, at skattelettelser og/eller afgiftslettelser virkelig er noget, befolkningen kommer til at opleve og ikke længere blot er noget, man skal læse om i science fiction-bøger. Vi har det klare formål med forhandlingerne, at alle danske – uanset indkomstgruppe – vil kunne mærke en skattelettelse næste år.

Vi undrer os over, at det er så svært at opnå enighed med regeringen, for alle tre regeringspartier har på skiftende tidspunkter erklæret, at skattetrykket i Danmark er ved at være blevet et problem.

Vi vil derfor i dag stemme imod både det dagsordensforslag, SF har fremsat, og det dagsordensforslag, Socialdemokratiet har fremsat, med det ønske og det formål, at vi under de fortsatte finanslovforhandlinger får en aftale, der kan bringe lidt glæde i de danske hjem i 1990, og det mener vi man lettere opnår ved at stemme imod de to dagsordener end ved at skulle ud i SF's eksperimenter.

Arne Melchior (CD):

Med en kende beklagelse må dette indlæg fra CD blive lidt længere end det, vi holdt i debatten tidligere på dagen.

Min bøn blev ikke hørt. De dagsordener, som jeg gerne havde set var blevet i inderlommen, ligger nu på vore borde, og vi skal altså derfor tage stilling til dem. Allerhelst ville jeg foreslå en helt tredje, når vi endelig skal have dagsordensstorm, nemlig rette en opfordring til regeringen om at fortsætte forhandlingerne og bringe dem til snarest mulig afslutning med den bredest mulige kreds til løsning af landets økonomiske problemer. Men jeg foreslår det ikke som dagsorden, for jeg vil ikke øge forvirringen. Men hvis nogen vil tage den op og lige skrive den ned, kan den jo nå at blive foreslået endnu, medens andre ordførere har ordet. Men også uden dagsordenens tekst være opfordringen til at handle således hermed givet til regeringen.

Til de to allerede stillede dagsordensforslag vil jeg gerne knytte nogle få bemærkninger. SF's dagsorden er en klar mistillidsdagsorden, uanset hvad man ellers vil kalde den. Man kan jo ikke meddele ved et flertal i et parlament, at regeringen ikke kan løse landets mest påtrængende problemer, og så i øvrigt lade den sidde. Derfor forstår jeg udmærket, at statsministeren

pure må afvise den, og det vil vi være med til, hvis og når den kommer til afstemning.

Hvad angår Socialdemokratiets dagsordensforslag, havde vi altså også gerne set, at den ikke var stillet, for heller ikke den føler vi tjenlig til at fremme forhandlingsprocessen. Men jeg skal ikke undlade at sige, at vi har sympati for de væsentligste dele af indholdet i den, og jeg skal her især pege på det sidste afsnit. Vi har jo tidligere i dag drøftet, hvad det er, ønskerne/kravene til kommunerne indebærer, og de indebærer altså, ligegyldigt hvordan man vil vende og dreje det, at de i løbet af en 4-års-periode skal skære ned med op imod 10 pct. af deres nuværende udgifter. Da de jo allerede og med fuld føje har måttet spare og holde igen i en år-række, tror vi ikke, det er ladsiggørligt, og især tror og frygter vi, at så drastiske nedskæringer, som der her vil være tale om, kommer til at gå ud over de svageste først. Sådan går det jo ofte, bl.a. fordi det meget ofte er de stærkeste, der sidder og afgør, hvor det nu er, disse afskedigelser, ikke-genbesættelser og nedskæring af takster osv. skal foregå. Vi har altså forståelse for dette.

Men vi har også forståelse for, at statsministeren og regeringen ikke på nuværende tidspunkt ønsker noget direktiv af den art, som dette dagsordensforslag er udtryk for. I denne situation er vi kommet til det ikke særlig glørværdige, men meget realistiske standpunkt, at vi forholder os passivt til dagsordenen ved at stemme hverken for eller imod.

Kofod-Svendsen (KRF):

Også jeg skal motivere stillingtagen til de to stillede dagsordensforslag, og jeg vil begynde med at understrege, at vi efter Kristeligt Folkepartis opfattelse ikke har brug for en dagsordenskrig. Det, vi har brug for, er, at vi får en bred forhandlingsløsning, en bred løsning, der giver et virkelig bæredygtigt flertal bag de beslutninger, som jeg er overbevist om stort set alle i dette høje Ting er klar over skal træffes. Vi tror altså ikke, det gavner forhandlingsklimaet med dagsordener af den ene eller den anden type, og når vi vil stemme imod begge dagsordener, er det netop ud fra den opfattelse, at der ikke er brug for dem.

Selvfølgelig er jeg klar over, at der er stor forskel på indholdet af de to dagsordener. Og jeg kan godt følge Socialdemokratiet i dets anlig-

[Kofod-Svendsen]

gende, men det er jo noget, som skal forhandles, og den rigtige måde at varetage de hensyn, som Socialdemokratiet her giver udtryk for, er ikke ved at stille et dagsordensforslag, men ved at holde ud ved forhandlingsbordet. Det er derfor det råd, jeg vil give Socialdemokratiet, og det er det råd, som vi selv følger fra Kristeligt Folkepartis side: De rigtige anliggender vil vi fremføre ved forhandlingsbordet og ikke i en dagsordenssituation, hvor der ikke er brug for dagsordener.

Vi stemmer altså imod begge dagsordensforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 6 af Gert Petersen (SF) (se foran) forkastedes, idet 59 (S og SF) stemte for, 75 (KF, V, FP, RV, CD og KRF) imod; 1 (Hans Strunge (S)) stemte hverken for eller imod.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 7 af Lykketoft (S) (se foran) forkastedes, idet 59 (S og SF) stemte for, 67 (KF, V, FP, RV og KRF) imod; 7 (CD) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Forskningsudvalget (2/11 89):

Udtræder: Kirkegaard (KF)

Nyt medl.: Ahlmann-Ohlsen (KF)

Uddannelsesudvalget (2/11 89):

Udtræder: Kirkegaard (KF)

Nyt medl.: Ahlmann-Ohlsen (KF)

Arbejdsmarkedsudvalget (2/11 89):

Udtræder: Kai Dige Bach (KF)

Ny stedf.: Ninn-Hansen (KF)

Udtræder: Kirkegaard (KF)

Nyt medl.: Kai Dige Bach (KF)

Udtræder: Brusgaard (FP)

Ny stedf.: Kirsten Jacobsen (FP)

Kirkeudvalget (2/11 89):

Udtræder: Kirkegaard (KF)

Ny stedf.: Ahlmann-Ohlsen (KF)

Skatteudvalget (2/11 89):

Udtræder: Kirkegaard (KF)

Ny stedf.: Ahlmann-Ohlsen (KF)

Nordisk Råd (2/11 89):

Udtræder: Kirkegaard (KF)

Ny stedf.: Grove (KF)

Markedsudvalget (2/11 89):

Udtræder: Bodil Melgaard Haakonsen (CD)

Nyt medl.: Arne Melchior (CD)

Forskningsudvalget (2/11 89):

Udtræder: Jette Thomsen (KF)

Ny stedf.: Kai Dige Bach (KF)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 8. november 1989, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.20